

Utkast til handlingsprogram for kulturminnevern 2007 – 2010

versjon 17. november 2006

1	Forord	2
2	Innledning	2
3	Mulighetenes Oppland, fylkesplan for 2005 – 2008 – Regionale handlingsprogram	2
4	Kulturminneverdiene	5
5	Roller og ansvarsfordeling	5
6	utfordringer	7
7	Mål og strategier for kulturminnearbeidet i Oppland 2007 - 2010.....	9
	7.1 Hovedmål.....	9
	7.2 Strategi for kulturvernarbeidet i Oppland fylkeskommune	9
8	Handlingsprogram med temaer, satsinger og tiltak.....	10
	8.1 Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet	10
	8.2 Regional arealplanlegging	13
	8.3 Bygningsarven.....	15
	8.4 Fjell og utmark.....	16
	8.5 Verneplaner	18
	8.6 Kulturlandskap	19
	8.7 Museene som viktige aktører innenfor kulturvern og regional utvikling	20
	8.8 Internasjonalt samarbeid	22
	8.9 Tilrettelegging av kulturminner og kulturmiljøer	22
	8.10 Informasjon (<i>uferdig i påvente av utarbeiding av egen informasjonsstrategi – ferdig ved årsskiftet 06/07</i>)	23
	8.11 Kulturvern�ret 2007	24
9	<u>Vedlegg 1: Rapportering på Handlingsprogram for 2002 – 2005.....</u> Feil! Bokmerke er ikke definert.	

1 FORORD

Arbeidet med handlingsprogram for kulturminnevern for Oppland fylkeskommune 2006 - 2009 har vært organisert som komitéarbeid. Komité 2 med Henning Johansen som saksordfører har hatt ansvaret for temaet. Fylkeskonservator Dagfinn Claudius har vært sekretær for arbeidet.

Høringsutkastet har et omfang på satsinger og tiltak som både ut fra økonomiske og kapasitetsmessige grunner vil være større enn det som er realistisk å gjennomføre fullt ut. Høring og videre politisk behandling vil derfor være viktig som ledd i å prioritere blant tiltakene.

2 INNLEDNING

Arbeidet med handlingsprogram for kulturminnevern 2006 – 2009 er basert på følgende bestilling fra fylkestinget i Oppland:

Oppland fylkesting vedtok enstemmig den 06.12.04 etter forslag fra Helle Hundevadt på vegne av V:

”Oppland Venstre foreslår at det settes i gang et komitéarbeid om Kulturminnevern i 2005, i forbindelse med at Stortingsmeldingen om Kulturminner blir lagt fram på nyåret 05. Dette er et spesielt viktig område i Oppland, som vil profilere seg som et reiselivsfylke, satse på kulturbasert næringsutvikling, og som har stor andel av fredede og verneverdige bygninger.”

Oppgave: Med utgangspunkt i Fylkesdelplan for kulturminnevern 2002 – 2005: Revidere handlingsprogrammet for en ny fireårsperiode.

Hovedutfordringer: a) Tapet av kulturminner skjer stadig raskere.
b) Kulturarven er ikke godt nok utnyttet som grunnlag for regional utvikling og verdiskaping.

Mandat: Med utgangspunkt i Fylkesdelplan for kulturminnevern 2002 – 2005, som var et grundig planarbeid, skal det lages en status per utgangen av 2005 og utarbeides nye mål og nytt handlingsprogram for perioden 2006 – 2009. Opplands oppfølging av St.meld. nr. 16 (2004 – 2005), Leve med kulturminner, vil være et viktig utgangspunkt for handlingsprogrammet. Kulturarven som grunnlag for regional utvikling og verdiskaping skal være i fokus som del av en helhetlig politikk for Oppland fylke.

3 MULIGHETENES OPPLAND, FYLKESPLAN FOR 2005 – 2008 – REGIONALE HANDLINGSPROGRAM

Fylkesplanen og de årlige regionale handlingsprogram gir de overordnede rammene for satsingen på kulturvern:

Utdrag av kap. 3.3 i Regionalt handlingsprogram 2007, Kultur, miljø og helse:

Kultur- og naturgrunnlaget er viktig for vår identitet, og gir grunnlag for næringsutvikling og livs kvalitet i hele fylket.

Opplands rike kulturarv blir en stadig tydeligere forutsetning for framtidig verdiskaping og regional utvikling, ikke minst på

grunn av behovene for opplevelser innenfor reiselivet. Naturen i Oppland gir rike muligheter for naturopplevelser og friluftsliv, og et aktivt og inkluderende kulturliv med rot i innlandets rike tradisjoner styrker fellesskapet.

Barn, ungdom og voksne må sikres tilgang på kunst og kulturopplevelser gjennom å være tilskuere og aktive deltakere. Dette er også viktig for framtidens bosetting, turisme og annen næringsutvikling. Et markert utviklingstrekk i det moderne samfunnet er den store rollen opplevelsels- og underholdningstilbudet spiller i livet til folk flest. I den vestlige verden er kulturnæringene vekstnæringer.

Oppland skal utvikles som det grønne fylket – Det grønne Oppland. Dette skal gi muligheter for Opplandsamfunnet basert på bærekraftig utvikling. Opplands grønne kvaliteter skal ivaretas og utvikles for mangesidig velferd og næringsutvikling. Naturens tåleevne og egenverdi skal ivaretas. Miljøhensyn må tas innenfor alle sektorer i samfunnet og være en grunnleggende premisse for utvikling innenfor næringsutvikling og andre samfunnsområder. Dette innebærer at miljøarbeidet vinkles positivt og at "vinn-vinn"-arbeid vektlegges.

Samtidig er det viktig å fokusere på at det finnes miljøutfordringer i Oppland. Vi må ta vare på naturgrunnet og kulturarven. Langsiktig arealbruk er sentralt. Nasjonalparkene har et særskilt fokus i denne sammenheng. Vi har store arealer i Oppland - derfor er det ekstra viktig å ha et helbetsyn og unngå bit-for-bit utbygging. Små tiltak må settes inn i en større sammenheng. Dette gjelder f.eks i forbindelse med hyttebygging, men også i byer og tettsteder. Villreinen finnes i store fjellområder i Oppland - og Rondane- og Snøhettaområdet er pekt ut som det ene av to europeiske villreinregioner i Norge. Vi har et stort ansvar for å sikre villreinen tilstrekkelige leveområder.

Utdrag av kap. 3.3 i Regionalt handlingsprogram 2007, Stedsutvikling og arealforvaltning:
Oppland er et fylke med stor variasjon i landskap og bosetting. Utfordringene knyttet til arealforvaltning er forskjellige i de ulike delene av fylket. Målet er å utvikle Opplands muligheter gjennom regional og lokal arealpolitikk innenfor nasjonale rammer. Utvikling av attraktive byer og tettsteder er et viktig satsingsfelt. Formålet er å styrke bosetting og bedre utviklingen for næringslivet. Sentrumsområdene har vært i fokus de senere årene. Det er fortsatt behov for oppfølging og kvalitetsbeving. "Tilgjengelighet for alle" bør vektlegges sterkt i det videre arbeidet.

Oppland er landets største hyttefylke. Planer for fritidsbebyggelse og reiseliv gir store muligheter i flere deler av fylket, spesielt i Valdres og Gudbrandsdalen. Det er viktig å styre utviklingen til områder som allerede er berørt av inngrep, slik at det i størst mulig grad unngås fysiske inngrep i naturområdene. Bruk og vern av naturområdene er spesielt aktuelt i forhold til turisme og reiseliv. Opplevelser knyttet til natur- og kulturlandskap er en viktig del av grunnlaget for turismen. Det er viktig at bruken skjer på en balansert måte slik at disse verdiene ikke forringes. Konsentrasjon av inngrep bør skje der det allerede er foretatt utbygging. Dette er et prinsipp som i hovedsak bør videreføres. Balanse mellom gamle og nye næringer er også en del av dette bildet (landbruksturisme).

Kulturvernsatsingen i Oppland sorterer i fylkesplanen og regionalt handlingsprogram i hovedsak under følgende veivalg på området Kultur, miljø og helse:

- Aktivt kulturvern og utnyttelse av kulturarven til verdiskaping, opplevelse og kompetanseutvikling.
- Verdiskaping i tilknytning til regionalt og nasjonalt viktige utmarksressurser – legge bruk og vern perspektivet til grunn

Og på området Stedsutvikling og arealforvaltning:

- Gjennomføre en bærekraftig arealpolitikk som gjør det attraktivt å bo og leve i hele Oppland, og som tar vare på de rike kulturminne-, kulturlandskaps- og naturverdiene i fylket
- Satse på stedsutvikling for å øke stedenes kvaliteter for innbyggere, besøkende og næringsliv
- Sikre og stimulere til utvikling av områder for fritidsbebyggelse og reiseliv på en slik måte at kultur- og naturkvalitetene ivaretas
- Vektlegge en god forvaltning av kulturlandskap. Sikre at større sammenhengende naturområder blir tatt vare på.

Under området Politikk for regionene i Oppland er følgende samarbeids- og utviklingsområder særlig relevante sett i sammenheng med kulturminnesatsingen:

Hadeland

Bevare særpreg knyttet til spesielle kvaliteter i kulturlandskapet, kulturminner, landbruksmiljøer, skogsområder og Randsfjorden.

Gjøvik

- Identitetsbygging og profilering gjennom økt satsing på helse, kultur, natur, idrett og friluftsliv
- Aktiv stedsutvikling for å øke kvalitetene i regionens by- og tettstedsområder, og skape en positiv utvikling i forhold til miljø, bo - og oppvekstmiljø og næringsliv.

Lillehammer

- Profilering av regionen som internasjonalt reisemål og et foretrukket sted for nasjonale og internasjonale møter og arrangementer. Videreutviklingen av kultur- og naturbasert reiseliv.

- Utvikling av tradisjonelt håndverk.

Fylkeskommunen vil sammen med andre regionale utviklingsaktører spesielt bidra til videreutvikling av opplevelsesbaserte næringer og utdanning innen film/media og andre kulturuttrykk, idrett og reiseliv

Valdres

Vurdere Valdres som Norges første naturog kulturpark

- Bidra til økt omstilling, nyskaping og kreativitet, spesielt innen primærnæringene. Vurdere et nettverksbasert Center of Expertise innen Fjellregionen som en del av dette veivalget
- Videreutvikling av reiselivet med basis i regionens natur- og kulturgrunnlag• Bedre infrastruktur og samordning av arealforvaltningen

Fylkeskommunen vil sammen med andre regionale utviklingsaktører spesielt bidra til å videreutvikle merkevaren Valdres.

Midt-Gudbrandsdal

- Økt fokus på kompetanseutvikling og samarbeid innen reiseliv, kultur og landbruk med bl.a. samordning av reiselivet i Gudbrandsdalen og videreforedeling av lokale ressurser og råstoff

Fylkeskommunen vil sammen med andre regionale utviklingsaktører spesielt bidra i forhold til kulturbasert næringsutvikling knyttet til Per Gynt-festivalen og Oppland fylkes tusenårs sted, Hundorp Dale Gudbrands gard.

Nord-Gudbrandsdal

- Målrettet kompetanseheving og - utvikling i alle utdanningsledd fra barneskole til høyskoleutdanning med tanke på økt utnyttning og bruk av ressursene i tilknytning til nasjonalparkene og fjellområdene. Vurdere etablering av et nettverks basert ekspertsenter innen Fjellregionen som en del av dette valget.

- Videreutvikle grunnlaget for næringsvirksomhet, særlig med tanke på landbruk, utmark, kultur og reiseliv, samt utvikle bærekraftige produkter i skjæringspunktet mellom disse.

Fylkeskommunen vil sammen med andre regionale utviklingsaktører spesielt bidra til nasjonalparksatsinga i regionen.

4 KULTURMINNEVERDIENE

Oppland har et stort kulturvernansvar i nasjonalt og til dels internasjonalt perspektiv. Av temaer der fylket har et særlig ansvar i lys av nasjonale verdier trekkes følgende fram:

- Fredete bygninger, spesielt knyttet til landbruket. Oppland har flest fredete bygninger i landet, med hovedkonsentrasjon i Nord-Gudbrandsdalen
- Stavkirker. Oppland har flest stavkirker i landet, med hovedkonsentrasjon i Valdres
- Setermiljø. På samme måte som Norge er seterlandet i Nord-Europa, er Oppland seterfylket i Norge. Valdres har et levende seterbruk som fortsatt er en utbredt og integrert del av husdyrbruket i regionen.
- Kulturarven knyttet til utnyttelsen av ressursene i utmark og fjell
- Kulturminner knyttet til ferdsel og turisme
- Kulturlandskap av nasjonal og internasjonal verdi

Når det gjelder kulturminneverdier ellers, vises til den grundige gjennomgangen av dette i Fylkesdelplan for kulturminnevern 2002 – 2005. Planen har i kap.4 en gjennomgang av viktige kulturminnetyper og – kategorier i Oppland.

5 ROLLER OG ANSVARFORDELING

Staten

Miljøverndepartementet (MD) er øverste myndighet for kulturminnevern i Norge og skal se til at de underliggende organer arbeider etter felles mål og strategier. MD er samtidig klage- og kontrollorgan for eksempel i samband med innsigelser i plansaker og er her overordnet andre departementer.

Alle sektorer har et selvstendig ansvar for å ta miljøhensyn på sitt område. Departementene har i årene 1998 – 2002 utarbeidet handlingsplaner for sine ansvarsområder. Handlingsplanene er verktøy for å tydeliggjøre og konkretisere sektorenes ansvar. I tillegg til dette har en rekke sektorer som vegvesenet, jernbaneverket, forsvaret, NVE og Telenor utarbeidet egne verneplaner. Det forventes at kommuner og fylkeskommunen legger disse planene til grunn for sin forvaltning.

Riksantikvaren (RA) er et direktorat under MD og fungerer som iverksettende organ for departementet. Samtidig har RA et overordnet faglig ansvar og skal legge til rette for at kulturminneinteresser blir ivaretatt i kommuner og fylker. Ansvaret for forvaltning av bygrunn og bygninger fra middelalderen, kirker, statens kulturminner og fartøyer ligger hos Riksantikvaren og er ikke delegert til fylkeskommunene. Riksantikvaren er både fredningsinstans og klageorgan. Hvis nasjonale interesser er truet, har Riksantikvaren et selvstendig ansvar for å gripe inn uavhengig av regionale eller lokale forvaltningsorgan. RA sender hvert år forventningsbrev til fylkeskommunene. Brevet er en gjennomgang av prioriterte oppgaver for regional kulturminnemyndighet.

De arkeologiske landsdelsmuseene og sjøfartsmuseene

Norge har fem arkeologiske landsdelsmuseer: Kulturhistorisk museum i Oslo, Arkeologisk museum i Stavanger (AmS), Bergen Museum i Bergen, Vitenskapsmuseet i Trondheim, og Tromsø Museum i Tromsø. Det er disse museene som utfører arkeologiske utgravninger og setter de økonomiske rammene for gravingene. Sjøfartsmuseet har ansvar for kulturminner på havbunnen og i vatn og vassdrag, og utfører registreringer under vann bl.a. i forbindelse med reguleringsplaner og planlagte tiltak.

Fylkeskommunen

Fylkeskommunene er regionale myndigheter innenfor kulturminnevernet. I Oppland ligger det faglige ansvaret i fagenhet for kulturvern. Ved opprettelsen av fylkeskommunene i nåværende form i 1976, ble kulturminnevernet organisert ved overføring av fylkeskonservatorstillingene, som til da hadde vært statlige. Fylkeskommunene overtok samtidig avtalen fra 1975 om ansvar for faglig tilsyn med museene etter innføring av ordningen med driftstilskudd til halvoffentlige museer.

Ved omorganiseringen av kulturminneforvaltningen fra 1.1.1990, fikk fylkeskommunene overført myndighet etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven, og gikk over fra å være et rådgivende organ til å bli utøvende myndighet i saker som gjelder kulturminnevern. Fylkeskommunen skal virke i forhold til både statlig og kommunalt nivå. Den fungerer som forberedende instans for RA, samtidig som den har en koordinerende og initierende rolle overfor kommunene. De viktigste myndighetsoppgavene er knyttet til ivaretagelse av kulturminneinteressene i planbehandling ved siden av skjøtsel, tilrettelegging og vedlikehold av kulturminner. Fagmyndigheten innebærer en egen innsigelsesmyndighet i plansaker. Når det gjelder konsekvensutredninger har fylkeskommunen et særskilt ansvar for å finne ut om et vedlegg II-tiltak skal konsekvensutredes, i tillegg til å være høringsinstans. Ved at fylkeskommunen har ansvar for helhetlig planlegging og utvikling på fylkesnivået, har regional kulturminnemyndighet viktige oppgaver innenfor regional utvikling, verdiskaping og lokalsamfunnsutvikling. Fagenhet for kulturvern har også viktige oppgaver innenfor tilskudsbehandling, veiledning av kommuner, andre offentlige etater og private eiere av kulturminner og i å informere allmennheten om kulturminnevern.

Kommunene

Kommunene er, selv om de ennå ikke har egne forvaltningsoppgaver etter kulturminneloven, en av hovedaktørene i forvaltningen av kulturminnene gjennom sine oppgaver etter plan- og bygningsloven. Kommunene har ved dette et hovedansvar for forvaltningen av det fysiske miljøet. Kulturlandskap og kulturmiljøer er viktige elementer i de fysiske omgivelsene i kommunene. Kommunenes sentrale rolle ligger videre i ansvaret for stedsutvikling, byggesaksbehandling, miljøvern, kultur og landbruk. I tillegg har kommunene også en viktig rolle i finansiering og gjennomføring av tiltak.

Museene

Museene er viktige kompetanseinstitusjoner. Museene driver i første rekke med innsamling, bevaring, dokumentasjon og formidling. Konsolidering og økonomisk styrking av museene gjennom museumsreformen har som hensikt å profesjonalisere disse funksjonene. Reformen har også bidratt til å gi museene klarere samfunnsmessige roller ved at de tar mer aktiv del i satsingsområder som kulturbasert reiseliv, regionale og lokale utviklingsprosjekter og verdiskaping, kulturvernoppgaver og håndverksutvikling. Det er naturlig at museene får en stadig viktigere rolle innenfor folkeopplysning på kulturminneområdet og i å vekke interesse og debatt om dagsaktuelle temaer knyttet til kulturarven.

De frivillige organisasjonene

Det eksisterer et stort antall foreninger som har kulturvern på dagsorden. Dette er organisasjoner som Norsk kulturarv, historielagene, husflidslagene, fortidsminneforeningen, bondekvinne- og bygdekvinnelagene, grunneierforeningene, utmarkslag og jeger – og fiskeforeninger. Et aktivt frivillig organisasjonsliv er avgjørende for bred forankring av kulturminnevernet. Organisasjonene tar en rekke viktige initiativer og gjør en stor jobb med å dokumentere og informere om kulturminner.

Grunneierne

Grunneierne og eierne av bygninger og anlegg med stor kulturhistorisk verdi er ofte de viktigste forvalterne av kulturminner. Som eiere kan de bidra til at samfunnet får glede av kulturminnene gjennom godt vedlikehold og tilgjengelighet til dem. Det er først og fremst eieren som avgjør om en skal lykkes med bevaring av et kulturminne. En del kulturminner er ressurskrevende å ta vare på. I mange tilfeller er det ikke mangel på bevissthet om hensikten med kulturvern som er bestemmende, men tilgangen på ressurser for å ta vare på de kulturhistoriske verdiene.

Det samlede kulturfeltet

Ut fra den administrative organiseringen i Oppland fylkeskommune kan kulturfeltet deles i kultur og idrett, arkiv, bibliotek og kulturvern (herunder museum). Med sikte på samordning spesielt på området arkiv, bibliotek og museum er det etablert et uformelt ABM-utvalg i Oppland. En av oppgavene utvalget har engasjert seg i er å få etablert et Kulturnett Innlandet gjennom samarbeid med Hedmark. Kulturnett innlandet skal bli en felles portal til det samlede kulturfeltet i de to fylkene. Opplandsarkivet er et annet eksempel på viktig samarbeid innenfor dette området. Opplandsarkivet er et faglig regionalt nettverk for privatarkivenhetene ved de konsoliderte museene i fylket som er etablert i samarbeid mellom fylkeskommunen, museene, Høgskolen i Lillehammer og historielagene.

Forvaltningsreformen

Her må det komme noe om virkningene.....

6 UTFORDRINGER

St.meld. nr. 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* trekker blant annet opp følgende utfordringer:

”Kulturminner og kulturmiljøer representerer viktige ressurser både for kunnskap, opplevelse og bruk. Samlet sett gjør dette kulturminner og kulturmiljøer til viktige goder både i samtiden og for framtiden. En hovedutfordring for samfunnet er at kulturminner og kulturmiljøer ikke i tilstrekkelig grad blir tatt i bruk som ressurser i samfunnsutviklingen. Aktuelle virkemidler er ikke godt nok innrettet mot mulighetene for bruk og verdiskaping. Kunnskapen om og erfaringene med bruk av kulturminner som ressurser er mangelfull. Kulturminner kan gi grunnlag for kulturell, sosial, økonomisk og miljøvennlig utvikling og verdiskaping i lokalsamfunn og næringsliv. Analyser og vurderinger av viktige kulturminner og kulturmiljøers tilstand viser at mange av dem forfaller, blir ødelagt eller fjernes. Tapet akselerer.”

Disse utfordringene er relevante også for Oppland. Ut av dette kan det formuleres to hovedutfordringer:

1. kulturminner forfaller, blir ødelagt eller fjernes, og tapet akselerer
2. kulturminner og kulturmiljøer blir ikke i tilstrekkelig grad tatt i bruk som ressurser i samfunnsutviklingen

Nedenfor er disse to hovedutfordringene nærmere belyst gjennom en rekke underpunkter

I komitemøtet den 27.11.06 vil alternative måter å behandle utfordringene bli lagt fram i notats form, jf. synspunktene som kom fram i fylkestingsmøtet på Gjøvik!

1. Kulturminner forfaller, blir ødelagt eller fjernes, og tapet akselerer

- Langsiktige hensyn må ofte vike for kortsiktig gevinst. Det skorter på erkjennelse av betydning av kulturminnenes egenverdi og verdi som grunnlag for regional utvikling
- Økonomiske ressurser og kapasitet i arbeidet med forvaltning av kulturminner er på flere områder for små.
- Bevaring av helhetlige kulturmiljøer er ofte for lavt prioritert i arealplanleggingen og byggesaksbehandlingen prioriterer
- Kommunene behandler en økende mengde saker med virkning for kulturvern samtidig som lokal kompetanse på landskapshensyn, arkitektur og kulturvern bygges ned
- Kommunene mangler hjemmel til å nekte riving av verneverdige bygninger dersom de ikke har regulert eller har tenkt å regulere det aktuelle området til bevaring. Det mangler virkemidler for å stimulere kommunene til å igangsette slik regulering
- Fredningslista representerer ikke bredden i Opplands kulturarv. Viktige objekter og miljøer knyttet til setermiljø, framveksten av turismen og tekniske/industrielle kulturminner er blant temaene som relativt sett er for svakt representert
- Det mangler fylkesvise planer for vern av etterreformatoriske kulturminner og forvaltning av freda kulturminner. Det er behov for å følge opp de nasjonale verneplanene for jernbane, veg og bergverk med egne planer for Oppland.
- Verdifulle deler av jordbrukets kulturlandskap med gardsbebyggelse er i sterk endring og det mangler redskap for god forvaltning av disse verdiene
- Kulturverdiene i nasjonalparkene er ikke registrert og sikret på samme måten som naturverdiene. Dette gjelder spesielt i de eldre nasjonalparkene.
- De ulike samfunnssektorene tar i varierende grad ansvar for egne kulturminner.
- For få kirker og fredete og verneverdige bygninger er sikret mot brann og innbrudd.
- Det er mangel på håndverkere med spesialkompetanse og egne materialer til restaureringsarbeid.
- Det bevilges for lite penger til istandsetting av fredete og verneverdige bygninger i privat eie
- Folk flest har problemer med å oppfatte rollene i kulturvernet (myndigheter – museer – organisasjoner)
- For å løse framtidens oppgaver mangler regional kulturminnemyndighet kompetanse og kapasitet på viktige kunnskaps- og forskningsrelaterte områder, eksempelvis steinalderarkeologi og seterhistorie.

2. Kulturminner og kulturmiljøer blir ikke i tilstrekkelig grad tatt i bruk som ressurser i samfunnsutviklingen

- De økonomiske mulighetene for kommuner og private som vil satse på vern og bruk av kulturminner er små
- Regelverk kan være en hindring for små, men viktige grep og endringer som må til for å kunne utnytte et kulturvernobjekt ut fra dagens behov
- Langt flere kulturminner i Oppland har behov for tilrettelegging og skjøtsel, enn de som til nå er tilrettelagt for publikum
- Verdiene knyttet til kulturminner må i økende grad bli sett som ressurs ved behandling av bevilgninger til næringsutvikling

- I en situasjon med begrenset ressurstilgang til kulturvernarbeid er det behov for sterkere prioritering og målretting av innsatsen
- Stavkirkene representerer unike verdier, men kirkene med omkringliggende kulturmiljø/helhet er ikke utnyttet for det de er verdt
- Manglende spesialkompetanse begrenser mulighetene for økning i lokal verdiskaping gjennom for eksempel håndverksaktivitet innenfor bygningsvern
- For å løse framtidens oppgaver mangler regional kulturminnemyndighet kompetanse og kapasitet på viktige kunnskaps- og forskningsrelaterte områder knyttet til hvordan kulturarven kan utnyttes til verdiskaping på en bærekraftig måte

7 MÅL OG STRATEGIER FOR KULTURMINNEARBEIDET I OPPLAND 2007 - 2010

Overordnet visjon:

Kulturarven skal markeres tydelig politisk og gis økt betydning som en av Oppland fylkes viktigste ressurser både ut fra sin egenverdi, men også som grunnlag for å utvikle kunnskap, identitet, aktivitet, opplevelse og verdiskaping.

Handlingsprogrammet for kulturminnevern 2007 – 2010 er utformet med utgangspunkt i denne visjonen, føringer i fylkesplan og i de regionale handlingsprogram sammen med verdier og utfordringer slik de er beskrevet ovenfor. Det er videre i dette plandokumentet utformet mål, strategier og beskrivelse av tiltak.

7.1 Hovedmål

Hovedmål 1: Bedre sikring av kulturminnene i Oppland mot ødeleggelse og skade

Hovedmål 2: Bedre utnyttelse av kulturarven som grunnlag for regional utvikling og verdiskaping

Avledede mål er utformet for hvert av temaene i kap. 7. *"Handlingprogram med temaer, satsinger og tiltak"*

7.2 Strategi for kulturvernarbeidet i Oppland fylkeskommune

Målene skal nås gjennom å:

- Samhandle med og bidra til styrking av kommunal kulturminneforvaltning
- Legge større vekt på kommunikasjon, formidling, målrettet informasjon og holdningsskapende arbeid
- Ha et aktivt forhold til presse og medier
- Ha en aktiv dialog med eiere av kulturminner, organisasjoner og andre som engasjerer seg i kulturvernarbeidet
- Drive ryddig og effektiv saksbehandling og gi forståelige begrunnelser
- Initiere, være nytenkende og ta aktiv del i forsknings- og utviklingsarbeid
- Bygge nettverk og samhandle med andre om finansiering og gjennomføring av kulturminnetiltak

- Delta aktivt i samfunnsdiskusjonen og markere kulturvern som premiss i samfunnsutviklingen
- Være aktiv i miljøvernforvaltningens samlede innsats på miljøovervåkning
- Satse på museene som formidlings- og kompetansesentre
- Satse på verdiskaping for å bidra til regional utvikling og gi kulturminnevernet større tyngde som interesseområde
- Medvirke til at vegmyndigheter, forsvaret og andre sektorer og næringer tar selvstendig og aktivt kulturminneansvar
- Sørge for at fylkeskommunen som eiendomsforvalter tar et aktivt kulturminneansvar
- Arbeide i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- Målrette og konsentrere kulturverninnsatsen for økt effektivitet
- Utnytte moderne teknologi og verktøy

8 HANDLINGSPROGRAM MED TEMAER, SATSINGER OG TILTAK

8.1 Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet

Miljøvernministeren gjorde den 07.03.06 kjent at Opplandssatsingen med Nord-Gudbrandsdalen og Valdres var utpekt som en av de nasjonale pilotene i verdiskapingsprogrammet. I brev av 07.04.06 bekreftet Riksantikvaren at det gjennomføres et pilotprosjekt i Oppland som omfatter en koordinert satsing på fylkesnivå og med geografiske satsingsområder i Nord-Gudbrandsdalen og Valdres. Dokkadeltaet/Randsfjordvassdraget er knyttet opp mot Opplandsprosjektet uten å være tildelt statlige midler.

Med verdiskaping menes et bredt spekter av positive effekter for den kulturelle, sosiale, økonomiske og miljømessige utviklingen. Verdiskapingsprogrammet har to hovedpilarer: Lokalsamfunnsutvikling og næringsutvikling. Med bakgrunn i dette blir identitetsbyggende prosjekter, kompetanseutvikling og bærekraftig natur- og kulturbasert reiseliv (geoturisme) viktige stikkord for satsingen i Oppland.

Mål:

Oppland fylkeskommune vil gjøre verdiskapingsprogrammet til en av hovedsatsingene i perioden 2006 – 2009. Oppland skal gjennom dette bli et av landets fremste fylker på regional utvikling med basis i kulturarven.

Gjennom denne satsingen skal økonomisk utnyttning og bærekraftig bruk av kulturminner gjøres til en vekstnæring.

Av satsinger og tiltak som inngår i pilotarbeidet er følgende ført opp ut fra regionale prioriteringer (gjennomføringen blir styrt av egne planer for de geografiske innsatsområdene Valdres og Nord-Gudbrandsdalen):

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Nord-Gudbrandsdalen Nasjonalpark- riket	Nasjonalparkruta	Nasjonalparkruta inneholder en rekke kulturminner som skal tilrettelegges bedre for publikum	Nasj.park- riket/kom- munene
	Bygningsvern- prosjektet	Håndverkskompetanse for bygningsvern Utvikling av kvalitetsvirke for restaureringsformål	Nasj.park- riket/Senter

		Istandsetting av freda og verneverdige bygninger	for bygde- kultur/OFK
	Gardshotell	Konseptutvikling for mat, opplevelse og overnatting på freda og verneverdige gardsanlegg	Nasj.park- riket/Gards- hotellprosjektet/OFK
		Utvikling av muligheter og begrensninger for ny bruk av freda og verneverdige bygninger	
	Seterdaler	Tiltak for aktivisering av setring	Nasj.park- riket/kom- munene/ OFK/eierne
		Utvikling av prinsipper for ny bruk av gamle bygning og bærekraftig turisme	
	Villreinfangsten	Fangstminner innenfor og utenfor nasjonalparkene utgjør store kulturskatter som skal sikres og utnyttes på en bedre måte	OFK/Nasj.- parkriket/ Forvaltningsm yndigheter
	Varderekkja over Sognefjellet	Utvikling av tur- og opplevelsestilbud langs den gamle verneverdige varderekkja over Sognefjellet. Kobling til Nasjonal turistveg.	Nasj.park- riket/kom- munene/OFK/ vegvesenet
Valdres regionale natur- og kulturpark	Konseptutvikling	Utvikle og utprøve avtaleverk for regionalparken for med sikte på varig etablering i Valdres og erfaringsoverføring til tilsvarende parker andre steder i Oppland og i landet forøvrig	Merkevarer- progr./OFK/ staten
	Stølsatsing	Trygge framtida for Nord-Europas eneste gjenværende område med et utstrakt, levende stølsbruk	Merkevarer- progr./OFK/ Fylkesmannen/ Valdresmuseet
	Regional kulturvernkompetanse	Etablering av kompetanse som støttefunksjon for kommunene og Valdres-samfunnet ellers på kulturvernområdet	Merkevarer- progr./OFK/ Valdresmuseet
	Valdres – ”Stavkirkedalen”	Utvikle kirkestedene med sine nærmeste omgivelser hver for seg og samlet til enda mer attraktive besøksmål	Merkevarer- progr./OFK/ kommunene
	Kulturminner i utmark	Tilrettelegging av kulturminner som fangstanlegg, jernvinneanlegg med mer.	Merkevarer- progr./OFK/ kommunene/ Valdresmuseet
	Vassfaret	Satsing på gamle fløtningsanlegg og tradisjonelle metoder for skogsdrift, skogskoier m.m.	Merkevarer- progr./OFK/ kommunene/ Valdresmuseet
	Valdresmuseet som besøkssenter og kompetansesenter	Nybygg/velkomstbygg som skal presentere merkevaren Valdres og være informasjonssenter for regionalparken	Valdresmu- seet, kommu- nene, staten, OFK
		Sterkere rolle for museet i regional utvikling og kompetanse	Merkevarer- progr./OFK/ kommunene/ Valdresmuseet
	Ferdsl – fjelloverganger	Opprusting og tilrettelegging av pilegrimsveger, kongeveger, spesiell satsing i Tyinkrysset	Merkevarer- progr./OFK/ kommunen
	Gardbergfeltet med Einangsteinen Tusenårs sted for Valdres	Tilrettelegging for publikum, aktiv skjøtsel av Gardbergfeltet med sine ca. 1000 gravminner og den eldste runesteinen i Nord-Europa	Merkevarer- progr./OFK/ kommunene/ Valdresmuseet
	Kulturminner i	Tilrettelegging av kulturminner i områder som	Merkevarer-

	områder med utbyggingspress	Beitostølen, Fagernes og Filefjell	progr./OFK/kommunenene
	Byggeskikk, arkitektur og estetikk	Etablering av et råd for byggeskikk og estetikk i Valdres. Utarbeiding av byggeskikkveileder for hele regionen.	Merkevareprogr./OFK/kommunenene/Valdresmuseet
Dokkadeltaet – Randsfjordvassdragene	Nasjonalt våtmarkssenter	Bidra til realisering av våtmarkssenteret med ansvar for å representere Østlandsområdets vassdrag og for lokal, nasjonal og internasjonal deltakelse på områder som informasjon, formidling, pedagogikk og forvaltning av mijøverdier	Randsfjordmuseene, OFK, staten, kommunene, næringslivet
	Kulturminner i og langs vassdrag	Støtte faglig og økonomisk en sikring og tilrettelegging av kulturminnene. Gjennomføring av prosjektet Vannvegen – tilrettelegging for sykkelturnisme	Randsfjordmuseene, OFK, kommunene
Pilegrimsleden i samarbeid med Trøndelag Formålet er økt interesse for, og økt bruk av pilegrimsleden. Den skal gis en gjennomført høy kvalitet. Dette gjelder selve vegtraseen, merking, skjøtsel av kulturminner langs med leden, overnattingstilbud m.m. Prosjektet skal føre til økt næringsutvikling i forbindelse med pilegrimsleden.	Istandsetting av kulturminner	Istandsetting av leden gjennom Trøndelag og Oppland	
		Istandsetting av kulturminner i direkte tilknytning til leden	
	Tilrettelegging for ulike brukergrupper	Stimulere til at nye overnattingssteder langs leden blir etablert.	
		Utvikle flere organiserte turer/produktpakker	
	Informasjon og skilting	Etablering av minst to informasjonssentre (i Oppland) om pilegrimsleden i samarbeid med eksisterende institusjoner, for eksempel museum, eller annen type religiøs/kulturell institusjon eller overnattingssted langs leden	
Opplandspiloten	Fylkeskommunens oppfølging av verdiskapingspilotene Det organiseres et prosjekt med deltakelse fra fylkesmannen, Innovasjon Norge, forskningsrådet, regionrådene i tillegg til fylkeskommunen for å støtte opp om arbeidet i Nord-Gudbrandsdal og Valdres	Gi bistand til finansiering	OFK, fylkesmannen, Innovasjon Norge, forskningsrådet, regionrådene, KS
		Hjelpe til med nettverksbygging og erfaringsformidling	
		Gi faglig veiledning	
		Koble opp imot relevant forskning	
		Koble opp imot internasjonalt samarbeid	

Finansieringsbehov	2006	2007	2008	2009
--------------------	------	------	------	------

<i>Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>				
Pilotene Valdres og N.Gudbrd.	3100*/1100	4000*/1500	4000*/1500	4000*/1500
Fylkets oppfølgingsprosjekt	100/100	400/400	400/400	400/400
Dokkadeltaet - Randsfjordvassdragene	**	**	**	**
Pilegrimsleden		900*/330	900*/330	900*/330
Sum finansieringsbehov	3200*/1200	5300*/2230	5300*/2230	5300*/2230

* i tillegg kommer midler fra Innovasjon Norge, Norsk kulturminnefond og andre kilder

** Regionale utviklingsmidler

8.2 Regional arealplanlegging

Planlegging etter plan- og bygningsloven skal gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Lovens intensjon er å legge til rette for arealbruk og bebyggelse til det beste for den enkelte og for samfunnet. I dette ligger også en forpliktelse til å integrere kulturminneverdier i plan- og byggesaksbehandlingen. Plan- og bygningsloven er kommunenes viktigste redskap for å ivareta hensynet til kulturminner og kulturmiljøer. I vernesammenheng er den et dynamisk virkemiddel ved at planer rulleres. På denne måten kan arealbruken følge utviklingen av de nasjonale resultatmålene for kulturminneforvaltningen. Det er en prioritert oppgave å videreutvikle denne loven og bruken av den som virkemiddel i forvaltningen av kulturminnene (kilde: "Alle tiders kulturminne – Riksantikvarens vernestrategi").

Mål:

Oppland fylkeskommune vil gi sikring av kulturminner gjennom plan- og bygningsloven høyere prioritet. Kulturminnevernet skal gjennom dette komme tidligere inn i planprosessene og utgjøre en viktigere premisleverandør. Dette skal medvirke til at det unngås utbygging og inngrep i områder som griper inn i helhetlige kulturmiljøer med store kulturverninteresser.

Flere viktige kulturminner skal, i dialog med kommuner, eiere og andre berørte interesser, sikres gjennom regulering til spesialområde bevaring.

Bygningstiljøene i Oppland skal i framtiden i sterkere grad enn nå preges av en bevisst satsing på estetikk, byggeskikk og arkitektur med utgangspunkt i lokal identitet og særpreg.

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Kommuneplaner	Prosjekt på bedre sikring av kulturminner i kommuneplanene Forholdet til kulturminner skal avklares på kommuneplannivå. Det vil skape et bedre vern av viktige kulturmiljøer og gi grunnlag for	1) Det gjennomføres et prosjekt som innebærer avklaring av kulturminneinteressene på et tidligere stadium enn vanlig, dvs. avklaring på kommuneplannivå. To kommuner velges ut som prøvekommuner	OFK, prøvekommuner
		2) Investere i og ta i bruk ny, eksisterende teknologi for mer effektiv registrering og forvaltning av kulturminner. Det er allerede investert i utstyr som gir god innmåling og mulighet til digital beskrivelse i felt, som letter innlasting i Askeladden. Dette bedrer mulighetene til å levere data til kommuner og utbyggere på en rask og effektiv måte.	OFK

	<p>presise prioriteringer, forenkling og forutsigbarhet. Det er også viktig å sette kommuner og private utbyggere i stand til å ta vare på egne kulturminner og skape forståelse og entusiasme for å ta vare på kulturminner.</p>	<p>3) Det prøves ut nye prinsipper for undersøkelser og modeller for finansiering av undersøkelser etter kulturminnelovens § 9 på kommuneplannivå. Det vil være nødvendig å opprette et fond for å komme i gang med å finansiere slike undersøkelser</p>	<p>OFK, prøvekom- muner</p>
	<p>Sel kommune som pilot for lokal kulturminneplan</p>	<p>4) Faglig og økonomisk støtte til en kulturminneplan med spesiell fokus på verdiskaping og som kan danne mønster for andre kommuner</p>	<p>Sel kommune, OFK</p>
	<p>Kulturminneregistrering i Vågå</p>	<p>5) Støtte til kulturminneregistreringen. Vågå er den eneste gjenværende kommunen i Oppland som mangler slik registrering</p>	<p>Vågå kommune, OFK</p>
	<p>Askeladden Den nasjonale kulturminnebasen</p>	<p>6) Bidra til at alle registreringer av freda kulturminner digitaliseres og at kommunene tar databasen i bruk i sitt daglige arbeid i plansaker</p>	<p>OFK</p>
<p>Reguleringsplaner</p>	<p>Prosjekt på bistand til kommunale reguleringsplaner Fagenhetene for regional utvikling og kulturvern skal bidra med kompetanse og kapasitet i utarbeiding av planer som kan tjene som gode eksempler – toårig prosjektstilling</p>	<p>7) Reguleringsplaner for verneverdige bygningsmiljøer og andre kulturmiljøer</p>	<p>OFK, kommuner</p>
		<p>8) Reguleringsplaner som prioriterer estetikk og lokalt særpreg</p>	<p>OFK, kommuner</p>

Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel	2007	2008	2009	2010
1) <i>Kommuneplanprosjekt</i>	200/100	200/50		
2) <i>Teknologi på registrering</i>	100/100	100/100		
3) <i>Finansieringsfond</i>	*	*	*	*
4) <i>Sel-pilot</i>	100/50			
5) <i>Vågå-registrering</i>	400/200			
7) <i>Regulering til bevaring</i>		200/100	200/100	
8) <i>Planprosjekt på estetikk</i>		200/100	200/100	
Sum finansieringsbehov	800/450*	700/350*	400/200*	

* Størrelse på og finansiering av fond må drøftes nærmere

8.3 Bygningsarven

Regjeringen har de siste årene økt bevilgningen til istandsetting av freda kulturminner. Økningen kommer som følge av Stortingets behandling av Stortingsmelding nr. 16 "Leve med kulturminner". Meldingen inneholder en opptrappingsplan der intensjonen er at budsjettet skal øke årlig fram mot 2009. Med dette forutsetter Stortinget at alle kulturminner skal ha vanlig vedlikeholdstilstand innen 2020.

Forutsetningen for tildeling av midler er at det er gjennomført systematiske tilstandsanalyser av alle de privateide fredete bygninger. Oppland avslutter sitt arbeid med analysen på nyåret 2007. Siden Oppland har så mange som ca. 500 freda bygninger i privat eie, forventes en storstilt økonomisk satsing gjennom tilskudd til eiere som ønsker å gå i gang med istandsetting.

Mål:

Oppland fylkeskommune skal utnytte perioden med ekstraordinære statlige midler til istandsetting av den freda bygningsmassen til å bli landets ledende fylke på håndverkskompetanse og materialproduksjon tilpasset antikvarisk bygningsvern

Det skal oppnås bedre sikring av freda og verneverdige bygninger mot riving, forfall, brann og annen skade.

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Freda bygninger	Krafttak på istandsetting	1) Fullføre innleggingen av tilstandsdatene for den freda, privateide bygningsmassen i Askeladden	OFK
		2) Veiledning og oppfølging overfor eierne av freda bygninger	OFK
		3) Organisere, følge opp og koordinere istandsettings-arbeidet for å utnytte ressursene best mulig	OFK
	Håndverksutvikling	4) Fagskoletilbud og voksenopplæring – bidra til et undervisningsopplegg som er tilpasset antikvarisk bygningsvern jf. Kompetansemotor-prosjektet	OFK , utdanningsinstusjoner, museer, bedrifter
		5) Stipendiatordning for Nord-Gudbrandsdalen	Jf. Verdiskapingspilot Nord-Gudbrandsdal
	Materialtilgang	6) Skaffe tilstrekkelig med spesialmaterialer av rett kvalitet til de aktuelle restaureringsbehov	OFK , eiere, bedrifter, museer
	Fredningsgjennomgang Fylkeskommunene skal iverksette systematisk gjennomgang, med økonomisk støtte frå Riksantikvaren, av alle gamle fredningsvedtak	7) Gjennomføre fredningsgjennomgang og vurdere behovet for endringer og presiseringer i hva fredningen gjelder. Slutføre fredningssaker som er under arbeid. I Oppland er det i alt 102 anlegg/427 enkeltbygninger som skal gjennomgås som krever en arbeidsinnsats på 5 årsverk.	OFK , Riksantikvaren eierne
Verneverdige bygningsmiljøer og enkelbygninger	Utvikling av prinsipper for bruk og vern	8) Bidra til gjennomføring av et bakgårdsprosjekt i Lillehammer sentrum - verdiskapingsprosjekt	Kommunen , OFK, eierne
	Brannsikring av tett trehus-	9) Videreføring av oppstartet prosjekt i Lillehammer	Brannvesen , kommunen,

	bebyggelse		OFK, eierne,
	Kommunale reguleringsplaner	11) Se tiltak 4 under pkt. 7.2 ovenfor	Kommunene, OFK, eierne

<i>Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
1) Tilstandsbasen	600/0			
2) Veiledning		50/50	50/50	
3) koordinering	300/00	300/200	300/200	
7) Fredningsgjennomgang	500/20	1 000/40	500/20	
8) Bakgårdsprosjektet	500/100	500/100	500/100	
Sum finansieringsbehov	1900/120	1850/390	1350/370	

8.4 Fjell og utmark

I fylkesplanens kapittel om Politikk for Innlandet representerer fjellperspektivet ett av tre hovedsatsingsfelt. På kulturminneområdet er fjell og utmark blant temaene der Oppland besitter nasjonale og til dels universelle verdier, jf. arbeidet med å fremme villreinfangsten som kandidat til Unesco verdensarv. Store deler av satsingen på fjell og utmark inngår i verdiskapingspilotene i Valdres og Nord-Gudbrandsdalen, jf. pkt. 8.1. Oppland deltar også i internasjonalt fjellregionsamarbeid gjennom organisasjonen Euromontana og gjennom Interregprosjektet Euromountains.net der kulturarven er en av flere viktige ressurser og utgangspunkt for erfaringsutveksling.

Mål:

Oppland fylkeskommune vil gjøre kulturminner i fjell og utmark til en av hovedsatsingene i perioden 2007 – 2010. Oppland skal gjennom dette bli landets fremste fylke på forvaltning, kunnskapsoppbygging, forskning og formidling knyttet verdiene som ligger i kulturarven innenfor dette området. Dette skal igjen slå ut i bedre vern samtidig med økt bærekraftig bruk av kulturminnene som opplevelsesressurs.

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Nasjonalparkene og tilgrensende områder <i>I fjellområdene i Sør-Norge finnes det bevart et stort antall kulturminner knyttet til fangst på rein, blant annet bågasteller, dyregraver og massefangstanlegg. I tillegg finnes andre spor etter mennesker, slik som boplasser, hustuffer, kjøttgjemmer osv. Det er behov for</i>	Villreinfangsten som verdensarv <i>Det arbeides for å få anerkjennelse for at deler av Rondanen, Reinheimen og Dovrefjell – Sunndalsfjella skal anerkjennes som områder med universell verdi</i>	1) Bidra med faglig og økonomisk støtte til arbeidet med å fremme kandidaturet for villreinfangsten som verdensarv	Særskilt organisert prosjekt
	Registrering av kulturminner i nasjonalparkene <i>Ingen av nasjonalparkene har en systematisk og enhetlig oversikt over kulturminner. Det er imidlertid</i>	2) Gjennomføring av prosjekt på samordning og sikring av alle kjente registreringer i samme system og database. Materialet skal gjøres tilgjengelig for forvaltning, forskning og formidling/ informasjon. Prosjektet samordnes med pågående prosesser (bl.a. verneplaner, forvaltningsplaner, Nasjonalparkriket og verdensarvprosjektet). Det meste av originalmaterialet til Mølmen og Barth disponeres av OFK.	

<p>oversikt over kulturminner som ledd i en rekke viktige prosjekter og prosesser: Forvaltningsplaner og verneplaner, fylkesdelplaner, Villreinfangsten, Verdensarv, verdiskaping og forskning</p>	<p>foretatt flere typer registreringer de siste 50 år. (NINA/NIKU, Øystein Mølmen og Edvard K. og Sonja Barths arbeider og lokale enkeltpersoner)</p>	<p>Materialet bør sikres for framtida og gjøres tilgjengelig for forvaltning, forskning og allmennheten.</p>	<p>personer, forskningsinstitusjoner</p>
	<p>Global oppvarming og konsekvenser for kulturminner og løfunn</p>	<p>3) Kursing av oppsynspersonell. Det utarbeides en strategi og plan knyttet til oppsyn og tilleggsregistreringer der SNO og fjellstyrene vil ha en sentral rolle. Som ledd i dette inngår både en opplæringspakke rettet mot oppsyn/feltpersonell og et program for systematisk kontroll og supplering av registrerte data. Ikke minst er det viktig å bruke GPS for å kontrollere stedfesting av tidligere registrerte data.</p>	<p>OFK, SNO, fjellstyrer, enkeltpersoner, forskningsinstitusjoner</p>
	<p>Museumsutstilling for visning både på Kulturhistorisk museum i Oslo og ved museer i Gudbrandsdalen</p>	<p>4) Gjennomføre et miljøovervåkningsprosjekt knyttet til oldfunn/kulturminner som dukker opp som følge av nedsmelting av snøfonner/breer. Det skal arbeides tverrvitenskapelig. Arbeidet skal forankres både lokalt, regionalt og nasjonalt. En skal også arbeide i et internasjonalt perspektiv.</p>	<p>OFK, forskningsinstitusjoner</p>
	<p>Faglig program for kulturminner Arbeidet innebærer samarbeid med mange aktører både lokalt, regionalt og nasjonalt.</p>	<p>5) Etablering av en vandreutstilling i samarbeid med Kulturhistorisk museum som skal presentere kulturhistorien og resultater av undersøkelsene knyttet til prosjektene (jf. 7.4-1 verdensarvprosjektet, 7.4-4 oldfunn ved snøfonner/breer og 7.4-11 Aursjøprosjektet)</p>	<p>Museer, OFK</p>
		<p>6) Ta initiativ til at det utarbeides et faglig program for kulturminner, hvor særlig følgende tema blir behandlet; Status på forskningssiden Kunnskapshull og kunnskapsbehov Formidling og tilrettelegging Opplæring og kunnskapsoverføring Sårbarhetsvurderinger</p>	<p>OFK, forskningsinstitusjoner</p>
		<p>7) Det skal hver sesong jobbes med konkrete og avgrensede problemstillinger, registreringer og utgravninger hvor målet er å søke ny kunnskap om områdenes kulturhistorie. Et viktig delmål vil også være å skape allmenn interesse for fagfeltet.</p>	<p>OFK, kommuner, museer, media</p>
<p>Jernvinna</p>	<p>Jernvinna i Oppland Få ny kunnskap om den tidlige jernproduksjonen og bearbeidingen gjennom eksperimentelle forsøk, arkeologiske registreringer og dokumentasjon. Drive en aktiv formidling overfor publikum og sette prosjektet inn i en verdiskapings- og vitenskapelig sammenheng.</p>	<p>8) Beskrivelse av muligheter og faglige utfordringer. De deltakende museene lager program for egen faglig deltakelse i prosjektet</p>	<p>Museene, OFK</p>
		<p>9) Gjennomføre av en mulighetsstudie som munner ut i et prosjekt der det ansettes en prosjektleder for tre år. Prosjektlederen vil få ansvar for å koordinere prosjektet og prosjektdeltakerne samt å utvikle prosjektet. Vurdere etablering av interregnsamarbeid mellom Hedmark/Oppland og Sverige</p>	<p>OFK, museer</p>
		<p>10) Bidra til arrangement av et nordisk seminar om jern og jernframstilling ved Kittilbu</p>	<p>Randsfjord-museene, andre museer, OFK</p>

Seterhus, fiske-, fangst og gjeterbuer, måsåbuer	Prinsipper for istandsetting av buer og andre utmarkshus	11) Bidra til utvikling av gode eksempler på rett istandsetting, prinsipper for bruk og vern	OFK , kommuner, fjellstyrer
Vassdrag	Reguleringsmagasiner generelt	12) Politisk arbeid knyttet til kulturminnekrav ved fornyelser og revisjoner av konsesjoner. Starte arbeidet med å få gjennomført arkeologiske undersøkelser for Vinstravassdraget, Tesse og Tyin.	OFK
	Aursjøen-prosjektet	13) Utgi avsluttende faglig rapport, rapport knyttet til Fou-arbeid og rapport vedr. miljøovervåkning	OFK
		14) Lage en populærvitenskaplig bok (Noe tileggsfinansiering kan være nødvendig) og gjennomføre formidling/lysbildeforedrag om resultatene	OFK , museer
		15) Bidra til ferdigstilling av dokumentarfilm om Aursjøen	OFK

Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel	2007	2008	2009	2010
1) Villreinfangsten som verdensarv	1220/100			
2) Registreringene inn i databaser	500/50	500/50		
3) Kursing av oppsynspersonell				
4) Miljøovervåkning	250/50	250/50		
5) Museumsutstilling gjenstandsfunn	400/100	400/100		
6) Faglig program				
7) Registreringer og utgravinger	50/20	50/20	50/20	
8) Jernvinna - forprosjekt	50/50			
9) Jernvinna – forstudie- hovedprosj.		400/100	400/100	400/100
10) Nordisk seminar om jernvinna			150/50	
11) Buer og andre utmarkshus				
12) Reguleringsmagasiner				
13) Fagrapporter for Aursjøen				
14) Formidling Aursjøen	150/50			
15) Dokumentarfilm om Aursjøen	1000/100			
Sum finansieringsbehov	3620/520	1600/320	1600/170	400/100

8.5 Verneplaner

St.meld.nr. 16 (2004 – 2006) *Leve med kulturminner* signaliserer at det vil bli utarbeidd en overordnet fredningsstrategi gjeldende til 2020 med hovedvekt på å fange opp kulturminner fra de siste 150 årene. Det pekes på at kulturminner knyttet til næringer som industri og håndverk, deler av kystkulturen og folkelige bevegelser og frivillige organisasjoner er svakt representert i nåværende fredningsliste.

Følgende tema er aktuelle i Oppland: setermiljø, hageanlegg, turistanlegg, samferdselsanlegg, teknisk industrielle kulturminner, krigsminner, idretts- nærmiljø- og friluftslivsplanlegg, kultur- og forsamlingshus, husmannsplass- og bureisingsmiljø.

I Oppland haster mest med å komme i gang med verneplaner for setrer/støler og turistanlegg fordi Oppland her har et særlig nasjonalt ansvar og fordi viktige kulturminnetyper kan gå tapt i forbindelse med ombygging, nedlegging og andre endringer. Igangsetting av andre regionale verneplaner vil være relativt lavt prioritert inntil det foreligger en overordnet fredningsstrategi.

Mål:

Kulturminnetyper der Oppland har et særlig ansvar i nasjonal sammenheng gis et bedre vern gjennom utarbeiding av regionale verneplaner i nær kontakt med aktuelle kommuner og eiere

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Setrer/støler	Regional verneplan for setrer/støler	1) Gjennomføre registrering av verneverdige stølsmiljø og legge fram regional verneplan med formål å sikre et representativt utvalg gjennom fredning eller sikring etter plan- og bygningsloven	OFK, kommunene, eiere
Turistanlegg	Regional verneplan for turistanlegg med særlig vekt på fjellturismen	2) Gjennomføre registrering av verneverdige turistanlegg og legge fram regional verneplan med formål å sikre et representativt utvalg gjennom fredning eller sikring etter plan- og bygningsloven	OFK, kommunene, eiere

<i>Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	
<i>1) verneplan for setrer/støler</i>		<i>200/100</i>	<i>200/100</i>	
<i>2) verneplan for turistanlegg</i>		<i>200/100</i>	<i>200/100</i>	
Sum finansieringsbehov		400/200	400/200	

8.6 Kulturlandskap

Ett av veivalgene under fylkesplanens kapittel om stedsutvikling og arealforvaltning er: *"Gjennomføre en arealpolitikk som gjør det attraktivt å bo og leve i hele Oppland, som tar vare på de rike bygnings-, kulturlandskaps- og naturkvalitetene i fylket."* Utarbeiding av områdeplaner for de nasjonalt verdifulle kulturlandskapene er en viktig del av oppfølgingen av dette veivalget.

Mål:

De nasjonalt verdifulle kulturlandskapsområdene er spydspisser i en politikk for bevaring og utvikling av kulturlandskapene våre. Oppland skal framstå som et foregangsfylke i planmessig forvaltning av disse områdene. Erfaringene fra dette skal utnyttes gjennom bedre forvaltning av andre viktige områder.

tema	satsinger	tiltak	ansvar
De nasjonalt verdifulle kulturlandskapene Videre arbeid med de nasjonalt verdifulle kulturlandskapene må ses i sammenheng med at staten i 2007 iverksetter arbeid med nærmere	Områdeplaner for de nasjonalt verdifulle kulturlandskapene Arbeidet med nærmere avgrensning av og utarbeiding av områdeplaner for 7 av 13 utpekte kulturlandskap i Oppland fullføres jan. 2006.	1) Fullføre prosjekt med områdeplaner for de første 7 områdene i samarbeid med fylkesmannen, kommunene og lokale arbeidsgrupper og grunneiere	OFK, fylkesmannen, kommunene, eiere, organisasjoner
		2) Videreføre erfaringene gjennom utarbeiding av områdeplaner for de resterende 6 utpekte kulturlandskapene	OFK, fylkesmannen, kommunene, eiere, organisasjoner

kriterier for utpeking av spesielt verdifulle kulturlandskap.	Verdiskapingssatsing knyttet til nasjonalt verdifulle kulturlandskap	3) Gjennomføre noen prosjekter på verdiskaping og lokalsamfunnsutvikling innenfor områder som har fått sine områdeplaner	OFK , fylkesmannen, kommunene, eiere, organisasjoner
Spesielt viktige kulturlandskap Staten iverksetter i 2007 arbeid med nærmere kriterier for utpeking av spesielt verdifulle kulturlandskap og retningslinjer for forvaltning av slike	Utvelgelse og utarbeiding av retningslinjer for forvaltning av spesielt viktige kulturlandskap	4) Utpeking av områder i hovedsak med utgangspunkt i de nasjonalt verdifulle kulturlandskapene	Fylkesmannen , OFK, kommunene, eiere, organisasjoner
		5) Områdeplanlegging med grunnlag i erfaringene fra planene for de nasjonalt verdifulle kulturlandskapene	Fylkesmannen , OFK, kommunene, eiere, organisasjoner

<i>Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
<i>1) områdeplaner for 7 områder</i>	<i>50/20</i>			
<i>2) områdeplaner resterende 6</i>			<i>400/200</i>	<i>200/100</i>
<i>3) prosjekt på verdiskaping</i>			<i>200/100</i>	
Sum finansieringsbehov	50/20		600/300	200/100

8.7 Museene som viktige aktører innenfor kulturvern og regional utvikling

I handlingsprogrammet for museene i Oppland (2005 – 2008) som ble godkjent av fylkestinget 15. juni 2005 inngår blant annet følgende i framtidsvisjonen (en tenkt statusbeskrivelse for museene i Oppland i året 2010):

De konsoliderte museene framstår som moderne faginstitusjoner med ansvar for høyt prioriterte og anerkjente samfunnsoppgaver innenfor sine geografiske/tematiske virkeområder.

Museene markedsføres som sentrale deler av det samlede opplevelsestilbudet i reiselivet og gir viktige bidrag til en sterkt voksende kulturturisme.

De konsoliderte museene har godt samarbeid med de aktuelle kommuner og ulike nivå av forvaltningen innen kulturminnevern og kulturformidling der de fungerer som faginstanser. Det er inngått partnerskapsavtaler.

Museene har viktige oppgaver innenfor dokumentasjon og forskning gjennom samarbeid med andre vitenskapelige institusjoner – og museenes posisjon som kunnskapsbaserte kompetansesentra for sine regioner/tema er befestet.

Museene har godt utviklet formidlingstjeneste som gir gode tilbud til skolene og andre interesserte grupper. IKT er gjennom samarbeid mellom museene utviklet til et avansert hjelpemiddel. Musenes samlinger/dokumentasjon er godt registrert og tilgjengelig for publikum

Mål:

Museene i Oppland har kommet styrket ut av konsolideringen som ledd i museumsreformen og har fortsatt en desentralisert struktur. Dette skal utnyttes til å gi museene en mye mer aktiv rolle i lokalsamfunnsutviklingen

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Museenes rolle i verdiskapingsprogrammet på kulturminneomr	Verdiskapingspilot i Nord-Gudbrandsdalen	1) Øke museet betydning for kompetanseutvikling og formidling innenfor prioriterte satsinger som bygningsvern og kulturarven knyttet til villreinfangst	Museet i N.G , Nasjonalparkriket, OFK, kommunene

ådet		2) Øke museets betydning for reiselivet ved at det etableres et bedre publikumstilbud	Museet i N.G, Nasjonalpark- riket, OFK, kommunene
	Verdiskapings- pilot i Valdres	3) Øke Valdresmuseets betydning for kompetanseutvikling og formidling innenfor prioriterte satsinger som setermiljø og stavkirker	Valdresmuseet , Merkevare- programmet, OFK, kommunene
		4) Øke Valdresmuseets betydning for reiselivet – opplevelse – vertskapsrolle - informasjon	Valdresmuseet , Merkevare- programmet, OFK, kommunene
		5) Utvikling av Valdres folkemuseum som besøkssenter for Valdres regionale natur- og kulturpark - Nybygg	Valdresmuseet, kommunene, staten, OFK
	Pilegrimsleden som verdiska- pingspilot	6) Utvikle museenes bidrag til bedre tilrettelegging, skjøtsel og formidling knyttet til pilegrimsleden	Museene, OFK
	Verdiskapings- satsing knyttet til Dokkadeltaet/ Randsfjord- vassdragene	7) Øke Randsfjordmuseenes betydning for kompetanseutvikling og formidling innenfor prioriterte satsinger som vassdragsmiljø og jernvinne	Randsfjord- museene, OFK, Fylkesmannen, kommunene
		8) Øke Randsfjordmuseenes betydning for reiselivet gjennom prosjekt som Vannvegen	Randsfjord- museene, OFK, Fylkesmannen, kommunene
		9) Bidra til å utvikle Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter	Randsfjord- museene, OFK, staten, kommu- nene, nærings- livet
	Museenes rolle i formidling av verdiene på kulturminne- området	Formidling til prioriterte målgrupper	10) Bidra til at museene blir en enda viktigere aktør i formidling om kulturminner spesielt til barn og unge
Oppland fylkes tusenårssted Hundorp Dalegudbrands gard	Utvikle tusen- årsstedet som museumsavdeling under et konsoli- dert museum for Gudbrandsdalen	11) Utvikle Hundorp – Dalegudbrands gard som museumsavdeling med utstillinger og aktiviteter	OFK, kommunen

<i>Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
<i>5) Nybygg på Valdres folkemuseum</i>	<i>24000/5500</i>			
<i>8) Kulturvernsatsing Vannvegen</i>	<i>100/50</i>			
<i>9) Nasjonalt våtmarkssenter</i>	*	*	*	*
<i>11) Hundorp Dalegudbrands gard</i>		<i>2000/1000</i>	<i>2000/1000</i>	
Sum finansieringsbehov	24100/5550	2200/2100	2200/2100	

* statlige, kommunale og private midler pluss regionale utviklingsmidler

8.8 Internasjonalt samarbeid

Oppland fylke er aktiv deltaker i Interreg nettverkssamarbeidet Euromountains.net som avsluttes våren 2007. Flere tema innenfor verdiskapingspilotene i Valdres og Nord-Gudbrandsdalen vil kunne være aktuelle som ledd i oppfølgingsprosjekter til dette samarbeidet. Museums- og kulturvernsamarbeid med Valmiera, Opplands vennskapsfylke i Latvia er en annen aktuell arena for internasjonalt samarbeid. En forsterket satsing på Pilegrimsleden som skal skje fra 2007 gjennom verdiskapingsprogrammet, gir også gode muligheter for slikt samarbeid.

Mål:

Oppland fylkeskommune skal engasjere seg sterkere internasjonalt på kulturminneområdet

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Kulturvern-samarbeid med Valmiera fylke	Museums-samarbeid	1) Bidra til at museene i Oppland etablerer samarbeid med Valmiera fylke	Museene i Oppland/OFK
	Håndverks-utvikling	2) Koble utviklingen av håndverksfag i Oppland til samarbeidspartnere i Valmiera	Museene i Oppland/OFK
Europeiske programmer	Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet	3) Koble prioriterte tema innenfor verdiskapingspilotene opp mot internasjonale samarbeidsprosjekter	OFK/verdiskapingspilotene (Jf. 8.1)

Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel	2007	2008	2009	2010
<i>1) Museumssamarbeid Valmiera</i>	*)	*)	*)	*)
<i>2) Håndverkssamarbeid</i>	*)	*)	*)	*)
<i>3) Prosjekt innenfor verdiskaping</i>	*)	*)	*)	*)
Sum finansieringsbehov				

*) *Finansieres med midler avsatt til internasjonalt samarbeid*

8.9 Tilrettelegging av kulturminner og kulturmiljøer

I løpet av 2001 og 2003 gjennomførte Fagenhet for kulturvern prosjektet Skilting og tilrettelegging av kulturminner i Oppland, jf. Kulturhistorisk rapport 2004-1. I denne perioden ble det skiltet og tilrettelagt flere kulturminneområder i Oppland, og det ble opparbeidet en større kompetanse på dette området. Viktige produkter fra prosjektet var en mal for skilttype og design av skilttekst, kriterier for god skilting og en mal for skjøtelsplan og skjøtelsavtale som skal lages på alle de stedene fylkeskommunen bidrar. Dette arbeidet gjør at det er nå er raskere og enklere å få tilrettelagt flere kulturminnelokaliteter.

Mål:

Oppland fylkeskommune skal videreføre og intensivere det pågående arbeidet med høykvalitets tilrettelegging og skilting av kulturminner.

Hver kommune i fylket skal innen 2010 ha minst to kulturminneobjekter som er tilrettelagt. Av alle tilrettelagte områder i fylket skal inntil fem være i kategorien større tilretteleggingstiltak for særlig viktige kulturmiljøer og gjennom sin kvalitet danne forbilder for framtidens tilrettelegging.

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Tilrettelegging av kulturminner og – miljøer	Satsing på tusenårsstedet Hundorp Dale-Gudbrands gard	1) Kulturminnene og kulturmiljøet på Hundorp skal sikres, restaureres og tilrettelegges for opplevelse og kunnskapsformidling.	OFK/kommunen/ grunneiere/ museum

	Gardbergfeltet (Vestre Slidre)	2) Gjennomføre tilrettelegging av området	jf. eget punkt under verdiskapingsprogrammet, se pkt. 8.1 ovenfor
	Tyinkrysset Filefjell(Vang)	3) Bidra til gjennomføring tilretteleggingsarbeidet,	jf. eget punkt under verdiskapingsprogrammet, se pkt. 8.1 ovenfor
	Aurtandefeltet (Lesja)	4) Bidra til gjennomføring av tilretteleggingsarbeidet	Kommunen/OFK/ grunneiere
	Andre prioriterte områder	5) Velge ut områder i samarbeid med regioner og kommuner og bidra til tilretteleggingsarbeidet for områdene	OFK/kommunene/ grunneiere
Gamle ferdssveger	Varderekkja over Sognefjellet (Lom)	6) Bidra til videreføring av tilretteleggingen	Jf. eget punkt under verdiskapingsprogrammet, se pkt. 8.1 ovenfor
	Pilegrimsleden	7) Delta aktivt i tilrettelegging og verdiskaping	Jf. eget punkt under verdiskapingsprogrammet, se pkt. 8.1 ovenfor
	Andre ferdssveger	8) Bidra med faglig og økonomisk støtte til gode prosjekter	OFK,kommunene, grunneiere

<i>Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
1) Tusenårsstedet	100/50	100/50	100/50	100/50
4) Aurtandefeltet	200/50	200/50		
8) Gamle ferdssveger		200/100	200/100	200/100
Sum finansieringsbehov	300/100	500/200	300/150	300/150

8.10 Informasjon (uferdig i påvente av utarbeiding av egen informasjonsstrategi – ferdig ved årsskiftet 06/07)

Mål:

Det skal oppnås økt oppslutning og kunnskap om kulturvern i befolkningen

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Informasjonsstrategi for kulturvern i Oppland	Fagenhet for kulturvern skal for årsskiftet utarbeide en informasjonsstrategi.	Beskrivelse av satsinger og tiltak avventer informasjonsstrategien	
Informasjon om kulturfeltet samlet	Kulturnett Innlandet skal være en sektorovergripende portal for arkiv, bibliotek, museum, kulturvern og kulturlivet i Oppland og Hedmark	Bidra til gjennomføring av prosjekt med formål å etablere et felles kulturnett for regionen og legge grunnlaget for felles drift og økonomiske forpliktelser. Et kulturnett Innlandet bygges på det eksisterende kulturnett Hedmark.	

<i>Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>

<i>Sum finansieringsbehov</i>				

8.11 Oppland fylkes kulturvernår 2007

I forbindelse med Oppland fylkeskommunes søknad til Verdiskapingsprogrammet ble det signalisert at 2007 vil bli gjort til fylkets kulturvernår.

Mål:

Oppland fylkes kulturvernår 2007 skal gjøre kulturvernsatsingen tydeligere og markere starten på en prosess som skal gjøre kulturminnefeltet til et stadig viktigere grunnlag for lokalsamfunnsutviklingen.

tema	satsinger	tiltak	ansvar
Markere 2007 som Oppland fylkeskommunes kulturvernår	Informasjonskampanje om kulturvern	1) Utarbeide informasjonsstrategi for kulturvern i Oppland fylkeskommune	OFK
		2) Gjennomføre planlagt informasjonskampanje for markering av kulturvernåret	OFK
	Kulturvernpris	3) Etablere en fast årlig kulturvernpris for premiering av god byggeskikk, estetikk og arkitektur	OFK, kommunene
	Hovedfagoppgaver, mastergrader	4) Starte en prosess med å ha stipend for eksempel for masterstudenter som velger oppgaver som er av interesse for Oppland	OFK
	Den kulturelle skolesekken	5) Videreutvikle og tilby et pedagogisk arkeologiopplegg gjennom den kulturelle skolesekken – markere kulturvernåret	OFK

Finansieringsbehov Kr x 1000 Totalt/OFK-andel	2007	2008	2009	2010
1) Informasjonsstrategi				
2) Informasjonskampanje	100/100			
3) Kulturvernpris	100/100	100/100	100/100	100/100
4) Stipend	50/50	50/50	50/50	50/50
5) Arkeologi i skolesekken	50/25*	*	*	*
Sum finansieringsbehov	300/275	250/250	250/250	250/250

* pluss finansiering fra den kulturelle skolesekken